

WSTĘP 6

I ARCHITEKTURA DWORU POLSKIEGO 16

1. Wzorce prawdziwego dworku 17
2. Architektura literackiego dworu 24

II „TAK TU ŁADNIE, WESOŁO I PRZYTULNIE” 48

1. Domowa przestrzeń 49
2. Wykwintne przedmioty 68

III „ROZMAITOŚĆ W JEDNOŚCI” 78

1. Zaplecze dworu 79
2. Roślinna świta 92

IV MIESZKAŃCY DWORÓW 102

1. Wielka rodzina 103
2. Panny respektowe 110
3. Służący 116
4. Dzikie i oswojone zwierzęta 121

V MIKROŚWIAT 132

1. Wieś – prowincjonalny świat 133
2. Daleko od miasta 138
3. Chłopi – bliscy sąsiedzi 143

VI ZWYCZAJNE ŻYCIE 158

1. Droga 159
2. Płomień świecy 163
3. Ciepło z kominka 167
4. Ochrona dworu 172
5. Higiena, ale nieprzesadna 177
6. Dworskie apteczki 182

7. Pełen talerz	191
8. Nie tylko samowar	203
VII „RYTUAŁY ZACHOWANIA POWSZEDNIEGO”	208
1. Celebrowanie codzienności	209
2. Konwencjonalna matryca	225
3. Tradycyjne polowania	228
4. Podejmowanie gości	235
5. Odpowiednie wykształcenie	239
6. „Dwór modli się każdą drzazgą swej ściany”	249
VIII „JEDYNA RÓŻNICA W FORMIE”	256
1. Różnice między zaborami	257
2. Architektura prestiżowa	261
3. Pieniądz i szlachectwo	270
4. Dwory męskie i żeńskie	285
IX OBYCZAJE WSPÓLNE DLA POLAKÓW	286
1. Dom pełen obyczajów	287
2. Święta Bożego Narodzenia i Wielkiejnocy	291
3. Rytm świąteczny	302
X „OAZA KWIECISTA ŚRÓD PUSZCZY SAHARY”	306
1. Patriotyczny dom	307
2. „Dom ten, księga żywa pokoleń, budowany był przez dzieje”	310
3. „Odcinki przeszłości”	323
4. Drzewo wyrwane z korzeniami	342
Wykaz nazw majątków	354
Bibliografia	356